

Myrskylä Kirkkojärvi Kassila

kylätontin koekaivaus

28.–29.10.2009

Kuva: W. Perttola/Museovirasto.

MUSEOVIRASTO

Rakennushistorian osasto

FM Wesa Perttola

Arkisto- ja rekisteritiedot

Myrskylä Kirkkojärvi Kassila

Kunta:	Myrskylä
Kylä:	Myrskylä
Tila:	504-405-2-86 Koivikko II
Maanomistaja:	Myrskylän kunta, Virastotie 5, 07600 Myrskylä
Tutkimuksen laatu:	kylätontin koekaivaus
Mj-tyyppi ja tarkenne:	asuinpaikat, yksinäistalot
Kohteen ajoitus:	historiallinen
Mj-tunnus:	1000014557
Peruskarttalehti:	3022 05 Myrskylä
Koordinaatit:	p = 6729456; i = 3438334; z = 39-42 m mpy (N2000)
Koordinaattiselite:	kylätontin arvioitu keskipiste
Tutkimuslaitos:	Museovirasto, rakennushistorian osasto
Kaivauksenjohtaja:	FM Wesa Perttola
Kenttätyöaika:	28.-29.10.2009
Tutkitun alueen laajuus:	n. 385 m ²
Tutkimusten kustantaja:	Myrskylän kunta
Tutkimuskustannukset:	4080 €
Löydöt:	-
Mustavalkonegatiivit:	-
Digikuvat:	126360: 1-58
Kaivauskertomuksen sivumäärä:	13 s. + liitteet 6 s.

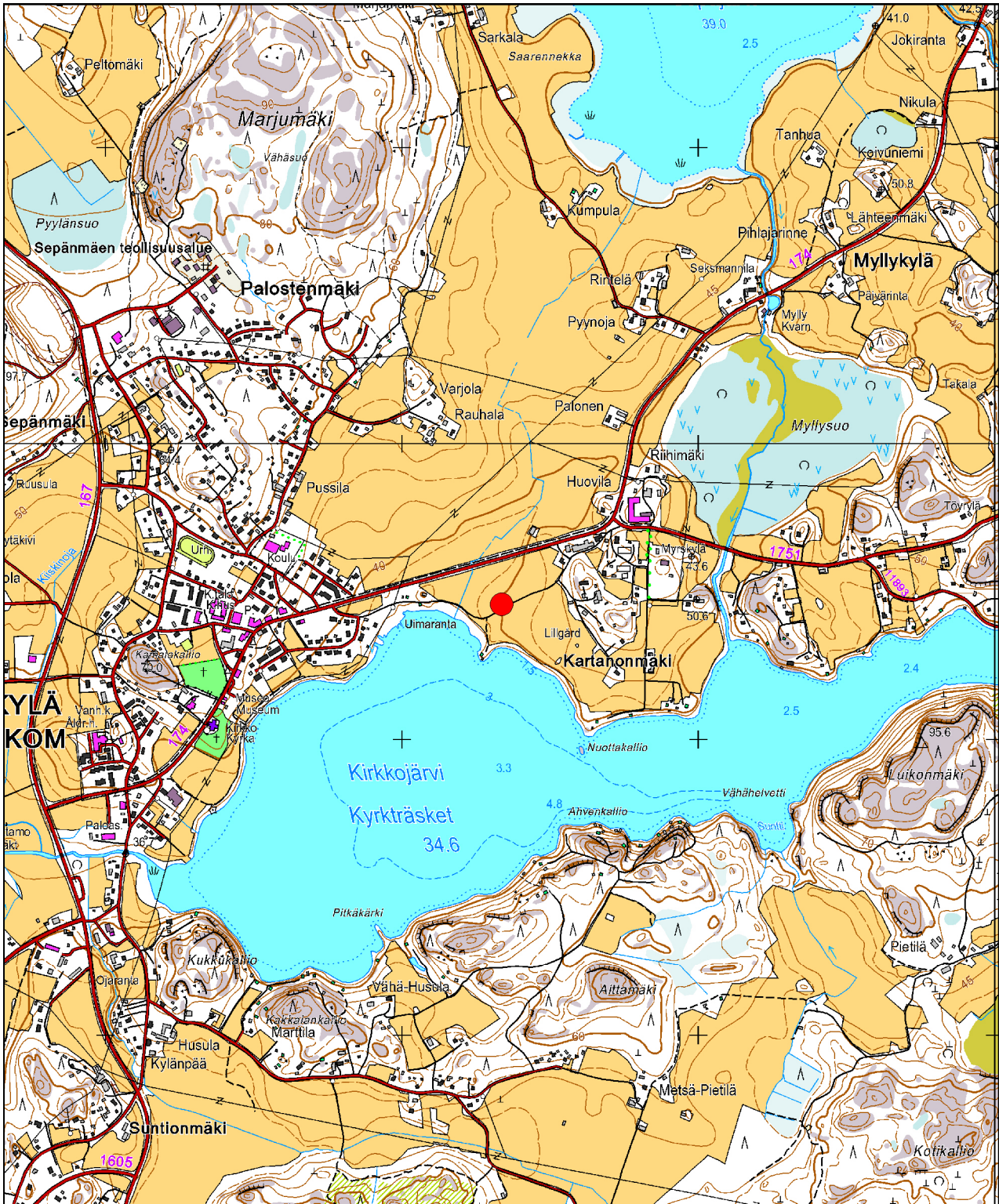
Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka:

Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki.

Aikaisemmat tutkimukset:

Enqvist, J. & Suhonen, V.-P. 2009: Myrskylä Kirkkojärvi Kassila. Tarkastuskertomus. Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto.

Peruskarttaote

Myrskylä Kirkkojärvi Kassila
p = 6729456; i = 3438334

Pohjakartta: Maanmittauslaitos
Mk 1:20 000

Tiivistelmä

Myrskylän Kirkkojärven Kassilan kylätontin koekaivausten tavoitteena oli selvittää sen laajuus ja säilyneisyys. Tämä toteutettiin avaamalla kylätontin paikalla nykyään sijainneen ladon ympärille kaivinkoneella n. 235 m pituudelta ja n. 385 m² alalta koeojia. Mitään historialliseen asutukseen tai kiinteään muinaisjäännökseen liittyviä havaintoja ei kuitenkaan tehty. Luultavasti kylätontin rakennukset ovat sijainneet nykyisen ladon koillispään alla olevalla kalliopaljastumalla, jolloin niistä tuskin on säilynyt arkeologisia jälkiä nykypäivään.

Sisällysluettelo

Arkisto- ja rekisteritiedot	2
Peruskarttaote	3
Tiivistelmä	4
Sisällysluettelo	5
1 Johdanto	6
2 Historiallinen tausta	6
3 Menetelmät.....	8
4 Havainnot.....	8
5 Lopuksi	11
Lähteet.....	13
Liitteet	
I yksikköluettelo	
II kuvaluettelo	
III kartat	

1 Johdanto

Myrskylän Kirkkojärven Kassilan kyläntontti sijaitsee Kirkkojärven pohjoisrannalla Kapakantien varrella, n. 1 km itäkoilliseen Myrskylän kirkolta. Myrskylän kunta oli laatinut asemakaavan muutoksen Kirkkojärven rannalle, jonka mukainen pientalorakentaminen uhkasi em. kyläntonttia. Tämän johdosta Museoviraston rakennushistorian osasto edellytti paikalla suoritettavaksi koekaivaukset.

Tutkimusten tavoitteena oli selvittää kyläntontin laajuus ja säilyneisyys. Kenttätyöt suoritettiin 28.–29.10.2009 välisenä aikana ja 4080 € suuruisesta budjetista vastasi Myrskylän kunta. Kaivaustenjohtajana toimi FM Wesa Perttola, apulaistutkijana fil. yo. Eeva Pettäy ja tutkimusavustajana HuK Otso Manninen.

2 Historiallinen tausta

Alkujaan Pernajan emäpitäjään kuulunut Myrskylä irrotettiin omaksi seurakunnakseen vuonna 1633 ja ero vahvistettiin kuningatar Kristiinan kirjeellä kolme vuotta myöhemmin (Salminen 1936: 28, 86-88). 1636 syntyi myös Myrskylän kartano kun kuningatar antoi läänityksen 30-vuotisen sodan sankarille Mathias Forbukselle. Kassilan kyläntontti esiintyy ensimmäisen kerran Lars Forsellin vuonna 1695 piirtämässä kartassa (Forsell 1695; ks. Kuva 3), mutta tontille ei siinä ole annettu nimeä. Kartanon tiloille tämä näyttäisi olleen normaali käytäntö (Salminen 1936: 13) ja sijaintinsa puolesta tämä näyttäisi luontevalta selitysmallilta, sillä kartano sijaitsee etelämpänä samassa niemessä. Nimi Kassila on peräisin Kuninkaankartastosta (Alanen & Kepsu 1989: 154; ks. Kuva 4), mutta Suomen asutuksen yleisluettelosta Kassilaa ei ole löydettävissä. Lyhyiden esi- ja jälkityöaikojen puitteissa ei tontista ehditty etsimään lisätietoja. Nykyasussaan kyläntontti sijaitsee peltoaukeiden keskellä, sen kaakkoispuolelta kulkee Kapakantienä tunnettu hiekkatie ja sen päälle on rakennettu lato (ks. kuvat Kuva 1 ja Kuva 2). Ladon koilliskulma lepää pienen avokallion päällä.

Kuva 1. Panoraamakuva Myrskylän Kirkkojärven Kassilan kyläntontista ennen kaivausten aloittamista. Luoteesta. Kuva: W. Perttola/Museovirasto.

Kuva 2. Panoraamakuva Myrskylän Kirkkojärven Kassilan kyläntontista ennen kaivausten aloittamista. Lounaasta. Kuva: W. Perttola/Museovirasto.

Kuva 3. Osa Lars Forssellin vuonna 1695 piirtämästä kartasta (Forssell 1695). Kassilan kylätontti näkyy kuvan vasemmassa laidassa. Peltokuvioista on pääteltävissä, että tontin eteläpuolitse on jo silloin kulkenut tie. Kuva: V.-P. Suhonen/Museovirasto.

Kuva 4. Myrskylän kirkonkylä ja sen lähialueet Kuninkaankartastossa (Alanen&Kepsu 1989: 154). Kylätontin paikalle ei ole merkitty asutusta.

3 Menetelmät

Kyläntontti pyrittiin paikallistamaan kaivamalla kaivinkoneella koeojat 1-7, 10 ja 12 paikalla sijaitsevan ladon ympärille. Ojat 8 ja 9 avattiin kohtaan, jossa kaivinkoneenkuljettajamme toiminut entinen maanomistaja muisteli auran kolisseen kiviin aina samassa linjassa. Koeoja 11:llä puolestaan pyrittiin selvittämään tien vaiheita. Tietä ei voitu katkaista, joten oja sijoitettiin tien vieressä olleelle pengermälle.

Koeojista tehdyt havainnot olivat niin vähäisiä, ettei niiden profiileja piirretty. Myöskään pintapöimintää ei voitu suorittaa, sillä pellot olivat kyntämättä Dokumentoinnissa luotettiin siten digikuvaukseen; mustavalkofilmiä ei käytetty, koska sen kehitys ei olisi onnistunut projektin vaatimassa aikataulussa.

Korko kohteelle siirrettiin takymetrillä Maanmittauslaitoksen 3. luokan vaaituspisteestä 59317N, joka sijaitsee n. 660 m kohteelta itään koordinaateissa $p = 6729472,9$; $i = 3438994,4$. Pisteeseen korkeutena käytimme N2000-järjestelmään muunnettua arvoa 50,80 mpy. Kohteelle jouduimme luomaan oman koordinaatiston, jolla tehtiin yleiskartoitusta ja mitattiin koeojien paikat. Ladon kulmien ja esim. peruskartalla näkyvän kuivurin nurkkien avulla aineisto on kuitenkin tarvittaessa käännettävissä muihin koordinaatistoihin.

4 Havainnot

Kohteelle avattiin 12 koeojaa, jotka olivat yhteensä n. 235 m pituiset ja kattoivat n. 385 m² kokoisen alueen. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta niistä kaikki noudattivat samaa kaavaa (ks. Kuva 5): 10-30 cm pintamaa- tai kyntökerroksen (Y100) jälkeen alkoi puhdas pohjasavi tai -siltti (Y105), joka ainakin ojassa 1 muuttui kiviseksi moreeniksi n. 1,4 m syvyydessä. Ojissa 1 ja 3 oli kyntökerroksen alla suuria maakiviä, joita ei lähdetty poistamaan tai sen kummemmin siistimään: tämä näkyy valokuvissa ojien pohjien aaltoiluna. Pellon kyntökerroksessakin oli harvinaisen vähän löytöjä, sillä koko kaivauksen aikana sieltä erottui ainoastaan muutama pieni tiilenkappale ja yksi pala fajanssia eikä niitäkään otettu talteen. Alla on esitelty em. kaavasta poikkeavat havainnot.

Kuva 5. Esimerkki ojan 1 koillisprofiilista ojan kaakkoispäässä. 10-20 cm paksun muokkauskerroksen jälkeen alkaa puhdas savi, jonka alla n. 1,4 m syvyydessä on kivisempää moreenia. Lounaasta. Kuva: W. Perttola/Museovirasto.

Koeojan 5 koillispuolella molemmissa profiileissa erottui tummempana hiekansekaisena savena n. 30 cm syvyinen kuoppa (Y101; ks. Kuva 6). Kaakkoisprofiilissa se oli n. 80 cm levyinen ja luoteisprofiilissa n. 60 cm leveä. Sen täytön seassa oli hieman tiilimurskaa. Pintamaan ja kuopan täytön välistä rajaa oli vaikea erottaa, se kulki jossain n. 20 cm syvyydellä maan pinnasta. Luultavasti kyseessä on täytetty oja.

Kuva 6. Koeojan 5 kaakkoisprofiilissa näkyvä matala kuoppa kohdassa $x = 36853,80$; $y = 77896,60$. Luoteesta. Kuva: W. Perttola/Museovirasto.

Koeojan 7 keskivaiheilla koillisprofiilissa kohdassa $x = 36839,25$; $y = 77876,30$ oli nähtävissä kuoppa (Y102; ks. Kuva 7), jonka täytteessä oli tiilimurskaa. Kuoppa oli metrin leveä ja 40 cm syvä ja se kapeni alaspäin. Tiilet olivat huonosti poltettuja ja vaikuttivat lähes palaneelta savelta. Vastakkaisessa profiilissa ilmiötä ei näkynyt, joten kyseessä voisi olla jätekuoppa.

Kuva 7. Tiilimurskaa sisältänyt kuoppa koeojan 7 koillisprofilissa. Lounaasta. Kuva: W. Perttola/Museovirasto.

Tien viereen tehdyssä koeojassa 11 (ks. Kuva 8) erottui 5 cm pintamaata, 45 cm ruskeaa hiekkaa (Y103), 15 cm tummanharmaata hiekkansekaista savea (Y104) ja sen alla pohjasavi (105). Ruskea hiekka on tiehen liittyvää täyttöä, eikä siinä ole havaittavissa erillisiä kerroksia. Sen alla oleva tummempi kerros on todennäköisesti vanha maan pinta.

Kuva 8. Koeojan 11 eteläprofiili. Pohjoisesta. Kuva: W. Perttola/Museovirasto.

Koeojien 3-5 perusteella ladon alla näkyvä kallio sukeltaa varsin jyrkästi alas (ks. Kuvat 9 ja Kuvat 9), tukeva rakennusalausta on siten varsin pienialainen. Savimaassa erilaisten ilmiöiden havaitseminen saattaa olla erittäin hankalaa, esim. ojan kohdalle osuneesta salaojaputkesta ei ollut jäänyt profiiliin juuri minkäänlaista jälkeä (ks. Kuva 11). Tämän vuoksi koeojat kaivettiin pääsääntöisesti modernia muokkauskerrosta syvemmälle.

Kuvat 9 ja 10. Vasemmalla koejoja 3 ja oikealla koejoja 4. Kuvien vasemmissa reunoissa näkyvä kalliopaljastuma sukeltaa jyrkästi maan sisään, eikä tullut näkyviin koejojissa.

Kuva 11. Koejojassa 3 näkynyt keraaminen salaojaputki, jonka kaivanto ei juurikaan erotu profiilissa.

5 Lopuksi

Koekaivausten yhteydessä ei paljastunut minkäänlaisia jälkiä historiallisesta asutuksesta. Luultavasti kylätontin rakennukset ovat sijainneet nykyisen ladon koillispään alla olevalla kalliopaljastumalla, jolloin niistä tuskin on säilynyt arkeologisia jälkiä nykypäivään.

Helsingissä 6.11.2009

FM Wesa Perttola

Lähteet

Painetut lähteet:

Alanen, T. & Kepsu, K. 1989: Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. *Suomalaisen kirjallisuuden seuran toimituksia* 505.

Salminen, T. 1936: *Myrskylän pitäjän vaiheita Ruotsin vallan aikana*. Helsinki.

Painamattomat lähteet:

Forsell, L. 1695: Geometrisk Afritnings Påå Mörskoms heela bys åkrar belegna i Bargo S_ och Bargo Lähn afmätt 1695. Kansallisarkisto, b31 5/1-2.

Digitaaliset lähteet:

Suomen asutuksen yleisluettelo [ei päivystä]: Pernaja, Mörskom. Html-dokumentti. Luettu 4.11.2009. Aineisto on löydettävissä Kansallisarkiston digitaaliarkistosta hakusanalla ”Mörskom”.

Yksikköluettelo:

- Y100 Pintamaa, koostui joko mullasta tai hiekasta. Kaivettu kaivinkoneella, ei löytöjä.
- Y101 Tumma hiekansekainen savi, jonka seassa vähän tiilimurskaa. Kaivettu kaivinkoneella, ei löytöjä.
- Y102 Tumma hiekansekainen savi, jonka seassa tiilimurskaa. Kaivettu kaivinkoneella, ei löytöjä.
- Y103 Ruskeasta hiekasta koostuva tiekerros. Kaivettu kaivinkoneella, ei löytöjä.
- Y104 Tummanharmaa hiekansekainen savi, joka on todennäköisesti vanha maan pintakerros. Kaivettu kaivinkoneella, ei löytöjä.
- Y105 Puhdas pohjasavi. Kaivettu kaivinkoneella, ei löytöjä.

Myrskylä Kirkkojärvi Kassila

Wesa Perttola 2009

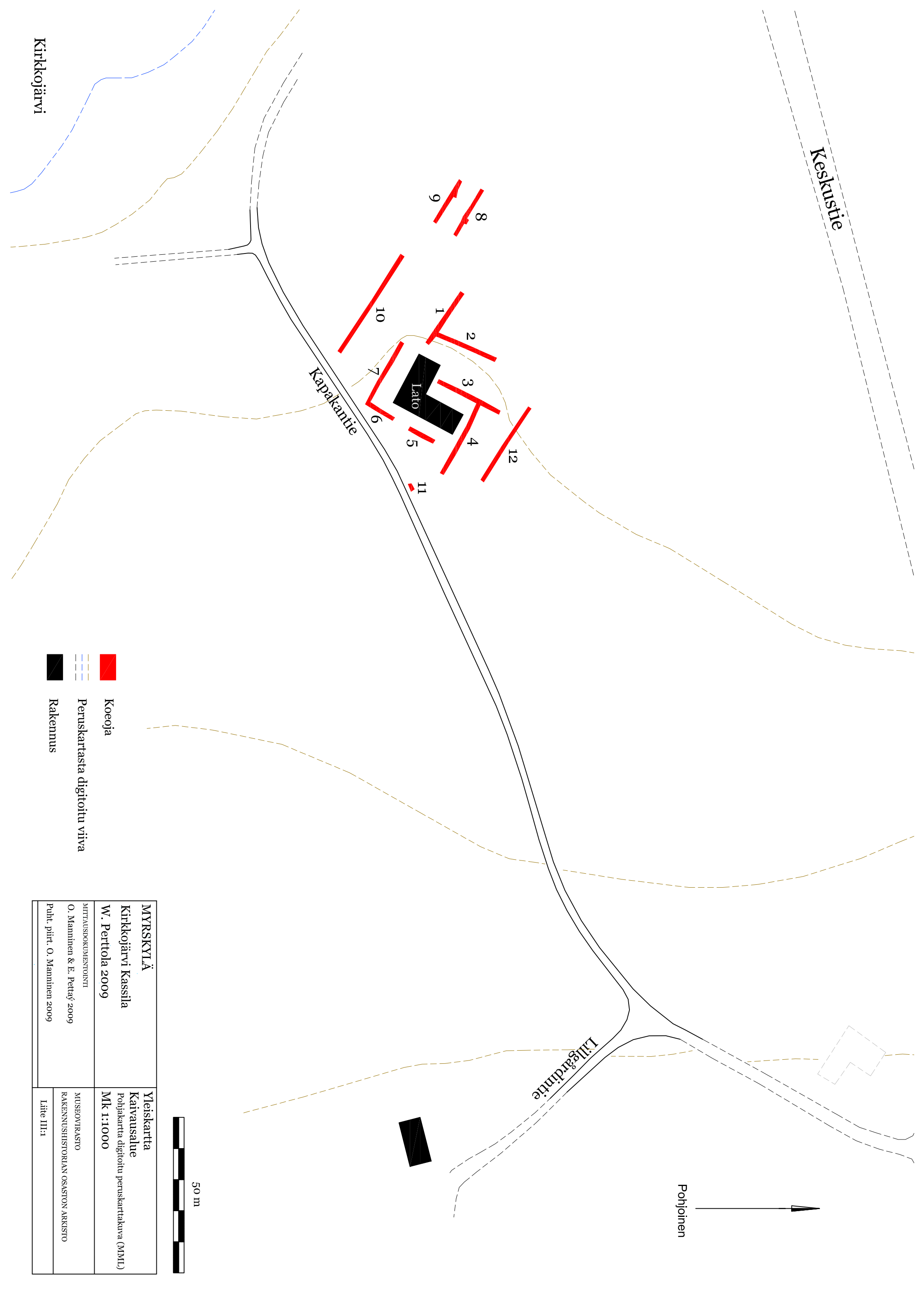
Digikuvat 126360: 1-58

Liite II

Nro	Kuvaus	Suunta	Kuvaaja	Pvm
1	Panoraamakuva Myrskylän Kassilan kylätontista ennen kaivausten aloittamista. Tontti on todennäköisesti sijainnut kuvan keskellä olevan ladon alla.	SW-NE	WP	28.10.2009
2	Panoraamakuva kylätontista ennen kaivausten aloittamista.	NW-SE	WP	28.10.2009
3	Yleiskuva kylätontista ennen kaivausten aloittamista.	N-S	WP	28.10.2009
4	Panoraamakuva kylätontista ennen kaivausten aloittamista.	NE-SW	WP	28.10.2009
5	Kylätontti ennen kaivausten aloittamista.	SE-NW	WP	28.10.2009
6	Panoraamakuva kylätontista ennen kaivausten aloittamista.	SW-NE	WP	28.10.2009
7	Koeoja 1.	NW-SE	WP	28.10.2009
8	Esimerkki koeojan 1 NE-profiilista ojan SE-päästä.	SW-NE	WP	28.10.2009
9	Esimerkki koeojan 1 NE-profiilista ojan SE-päästä.	SW-NE	WP	28.10.2009
10	Koeoja 2.	SW-NE	WP	28.10.2009
11	Esimerkki koeojan 2 NW-profiilista oja SW-päässä.	SE-NW	WP	28.10.2009
12	Esimerkki koeojan 2 NW-profiilista oja SW-päässä.	SE-NW	WP	28.10.2009
13	Esimerkki koeojan 2 NW-profiilista oja NE-päässä.	SE-NW	WP	28.10.2009
14	Esimerkki koeojan 2 NW-profiilista oja NE-päässä.	SE-NW	WP	28.10.2009
15	Koeoja 4.	SE-NW	WP	28.10.2009
16	Esimerkki koeojan 4 NE-profiilista ojan SE-päässä.	SW-NE	WP	28.10.2009
17	Esimerkki koeojan 4 NE-profiilista ojan SE-päässä.	SW-NE	WP	28.10.2009
18	Esimerkki koeojan 4 NE-profiilista ojan NW-päässä.	SW-NE	WP	28.10.2009
19	Esimerkki koeojan 4 NE-profiilista ojan NW-päässä.	SW-NE	WP	28.10.2009
20	Koeoja 3.	NE-SE	WP	28.10.2009
21	Esimerkki koeojan 3 NW-profiilista ojan SW-päässä.	SE-NW	WP	28.10.2009
22	Esimerkki koeojan 3 NW-profiilista ojan SW-päässä.	SE-NW	WP	28.10.2009
23	Esimerkki koeojan 3 NW-profiilista ojien 2 ja 3 liittymäkohdassa.	SE-NW	WP	28.10.2009
24	Esimerkki koeojan 3 NW-profiilista ojien 2 ja 3 liittymäkohdassa.	SE-NW	WP	28.10.2009
25	Koeoja 5.	NE-SE	WP	28.10.2009

Nro	Kuvaus	Suunta	Kuvaaja	Pvm
26	Esimerkki koeojan 5 SE-profiilista ojan NE-päässä. Kuvan keskellä oleva matala kuoppa on luultavasti vanha oja.	NW-SE	WP	28.10.2009
27	Esimerkki koeojan 5 SE-profiilista ojan NE-päässä. Kuvan keskellä oleva matala kuoppa on luultavasti vanha oja.	NW-SE	WP	28.10.2009
28	Esimerkki koeojan 5 SE-profiilista ojan SW-päässä. Kuvan keskellä oleva matala kuoppa on luultavasti vanha oja.	NW-SE	WP	28.10.2009
29	Esimerkki koeojan 5 SE-profiilista ojan SW-päässä. Kuvan keskellä oleva matala kuoppa on luultavasti vanha oja.	NW-SE	WP	28.10.2009
30	Työkuvaa. Eeva Pettaý ja Otso Manninen valvovat ojan 7 kaivamista.	SE-NW	WP	28.10.2009
31	Koeoja 6.	NE-SE	WP	28.10.2009
32	Esimerkki koeojan 6 SE-profiilista ojan SW-päässä.	NW-SE	WP	29.10.2009
33	Esimerkki koeojan 6 SE-profiilista ojan SW-päässä.	NW-SE	WP	29.10.2009
34	Koeoja 7.	NW-SE	WP	29.10.2009
35	Esimerkki koeojan 7 NE-profiilista ojan keskivaiheilla. Kuvan keskellä näkyy kuoppa, jonka täytön seassa on tiilimurskaa.	SW-NE	WP	29.10.2009
36	Esimerkki koeojan 7 NE-profiilista ojan keskivaiheilla. Kuvan keskellä näkyy kuoppa, jonka täytön seassa on tiilimurskaa.	SW-NE	WP	29.10.2009
37	Koeoja 8.	NW-SE	WP	29.10.2009
38	Esimerkki koeojan 8 SW-profiilista ojan NW-päässä.	NE-SW	WP	29.10.2009
39	Esimerkki koeojan 8 SW-profiilista ojan NW-päässä.	NE-SW	WP	29.10.2009
40	Koeoja 9.	NW-SE	WP	29.10.2009
41	Esimerkki koeojan 9 SW-profiilista ojan SE-päässä.	NE-SW	WP	29.10.2009
42	Esimerkki koeojan 9 SW-profiilista ojan SE-päässä.	NE-SW	WP	29.10.2009
43	Koeoja 10.	NW-SE	WP	29.10.2009
44	Esimerkki koeojan 10 SW-profiilista ojan keskivaiheilta.	NE-SW	WP	29.10.2009
45	Esimerkki koeojan 10 SW-profiilista ojan keskivaiheilta.	NE-SW	WP	29.10.2009
46	Maisemakuva.	NE-SW	WP	29.10.2009
47	Työkuvaa. Otso Manninen säätää prismaa.	NE-SW	WP	29.10.2009
48	Maisemakuva.	NE-SW	WP	29.10.2009
49	Työkuvaa. Eeva Pettaý ja Otso Manninen purkavat takymetriä.	NE-SW	WP	29.10.2009
50	Koeoja 11.	NE-SW	WP	29.10.2009
51	Koeojan 11 S-profiili.	E-W	WP	29.10.2009

Nro	Kuvaus	Suunta	Kuvaaja	Pvm
52	Koeojan 11 S-profiili.	N-S	WP	29.10.2009
53	Koeoja 12.	NW-SE	WP	29.10.2009
54	Esimerkki koeojan 12 NE-profiilista ojan NW-päässä.	SW-NE	WP	29.10.2009
55	Esimerkki koeojan 12 NE-profiilista ojan NW-päässä.	SW-NE	WP	29.10.2009
56	Kohde kaivausten lopettamisen jälkeen. Kaivinkoneen kuljettaja täytti kuopat myöhemmin samana päivänä.	SW-NE	WP	29.10.2009
57	Kohde kaivausten lopettamisen jälkeen.	NW-SE	WP	29.10.2009
58	Kohde kaivausten lopettamisen jälkeen.	E-W	WP	29.10.2009

Keskustie

Kapakantie

Lato

Lillgårdintie

Pohjoinen

50 m

Koeoja

Peruskartasta digitoitu viiva

Rakennus

MYRSKYLÄ

Kirkkojärvi Kassila

W. Pertola 2009

MITTAUSOKUMENTTI

O. Manninen & E. Petäy 2009

Puht. piirt. O. Manninen 2009

Maiskartta

Kaivausalue

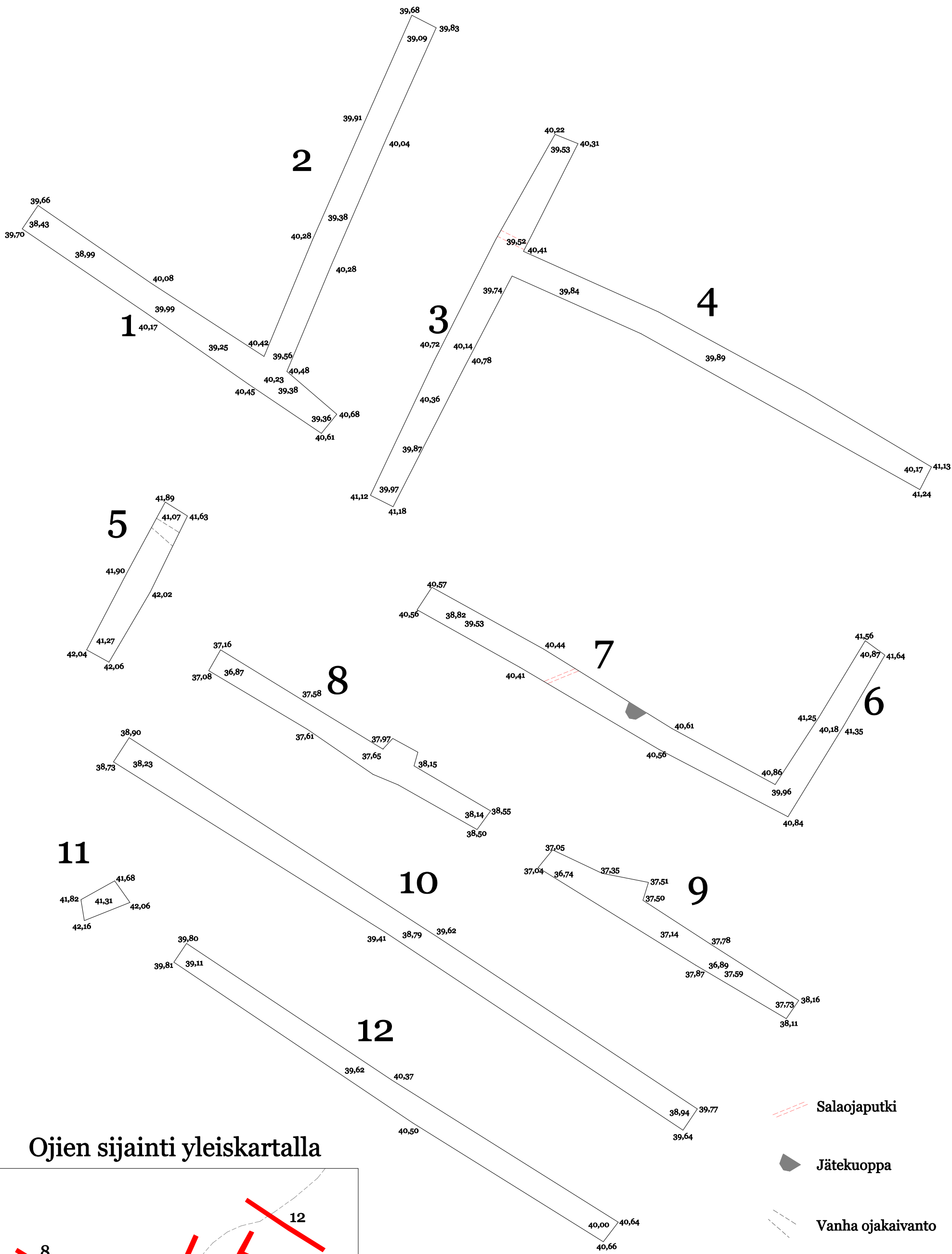
Pohjakartta digitoitu peruskarttakuva (MML)

Mk 1:1000

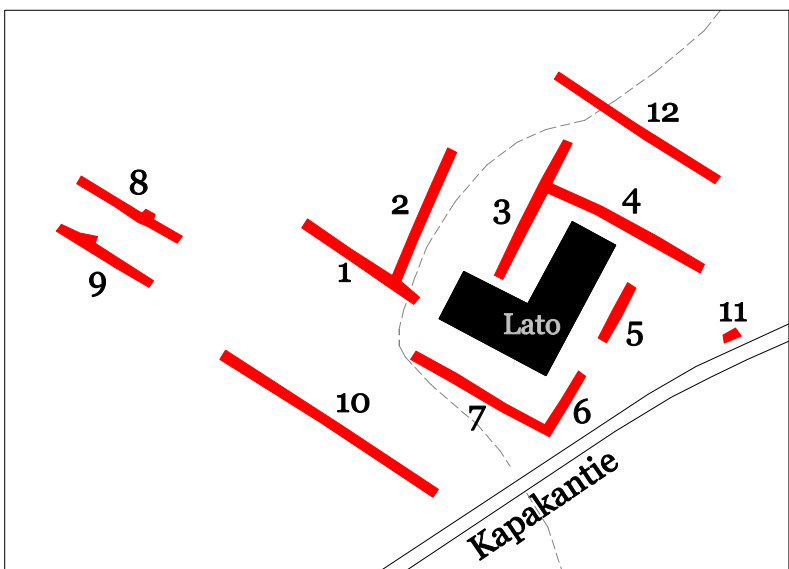
MUSEOVIRASTO
RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO

Liite III:1

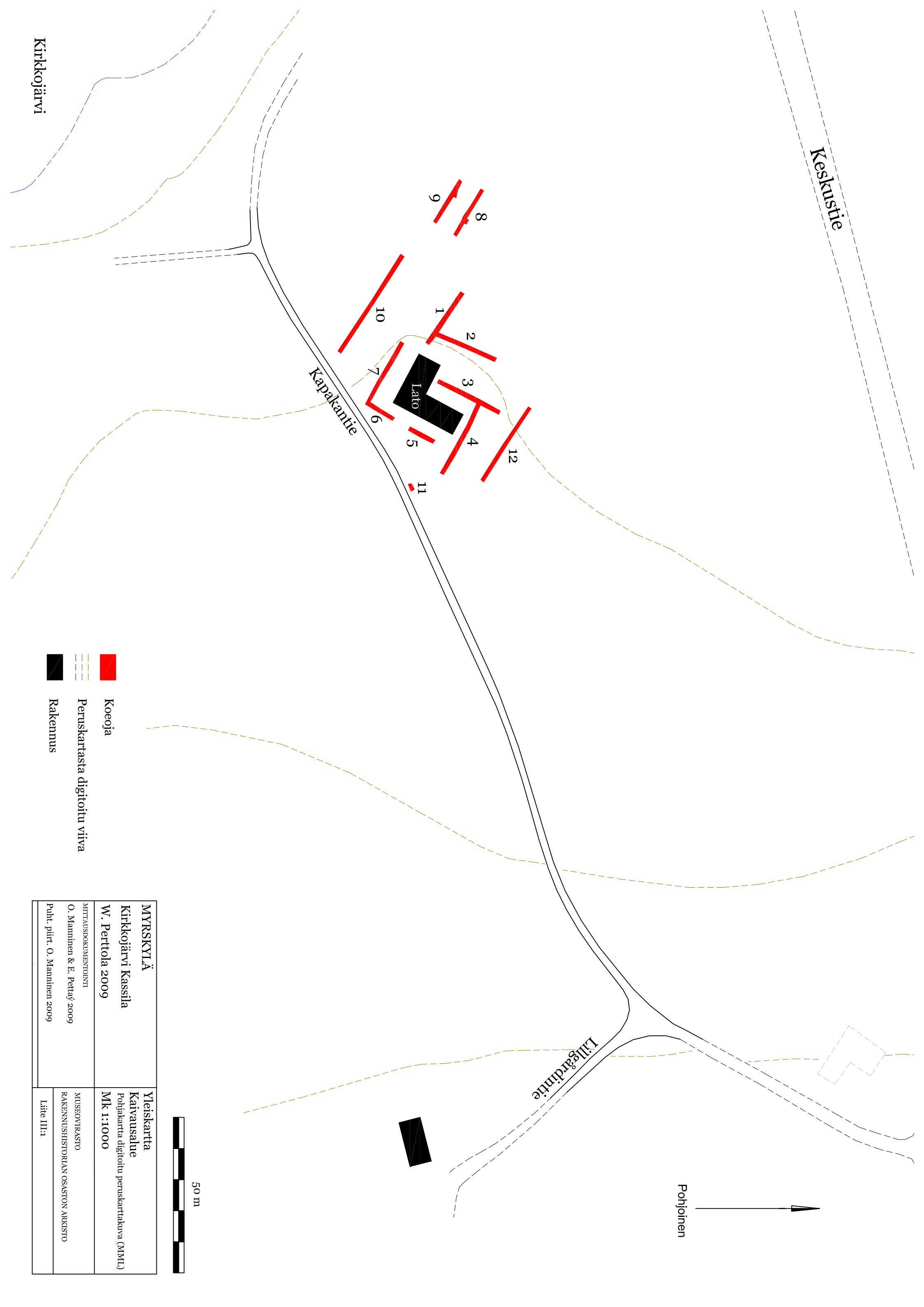
Kirkkojärvi

Ojien sijainti yleiskartalla

<p>MYRSKYLÄ Kirkkojärvi Kassila W. Perttola 2009</p>	<p>Koejat 1-12 Korkeusluvut (N2000)</p>
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI O. Manninen & E. Pettäy 2009</p>	<p>Mk 1:200</p>
<p>Puht. piirt. O. Manninen 2009</p>	<p>MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO</p>
	<p>Liite III:2</p>

Keskustie

Kapakantie

Lillgardintie

Lato

8
9

1
2
10

3
4
5
6
7

12

11

Pohjoinen

50 m

Koeoja

Peruskartasta digitoitu viiva

Rakennus

MYRSKYLÄ

Kirkkojärvi Kassila

W. Pertola 2009

MITTAUSOKUMENTTI
O. Manninen & E. Petäy 2009

Puht. piirt. O. Manninen 2009

Maiskartta
Kaivasalue

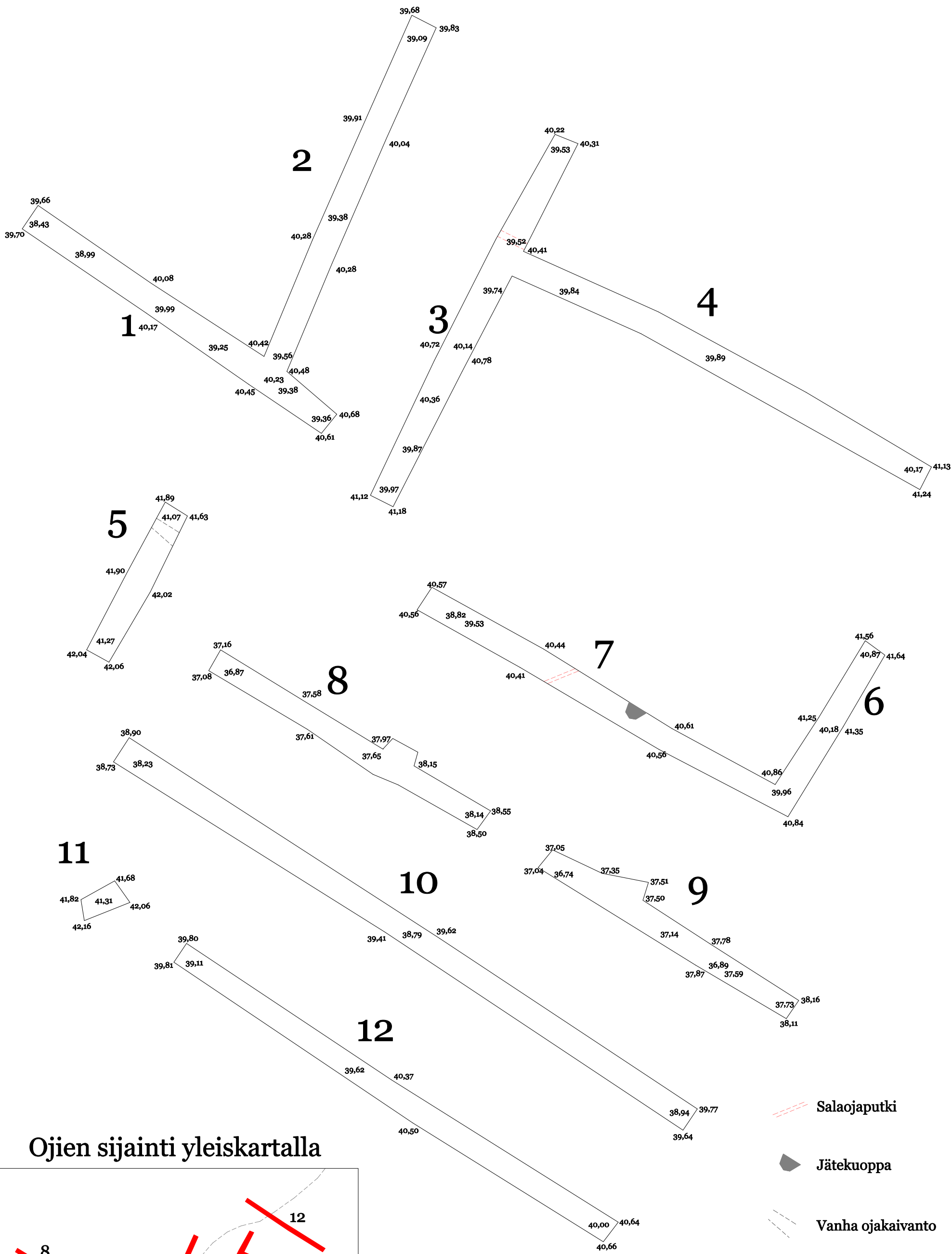
Pohjakartta digitoitu peruskarttakuva (MML)

Mk 1:1000

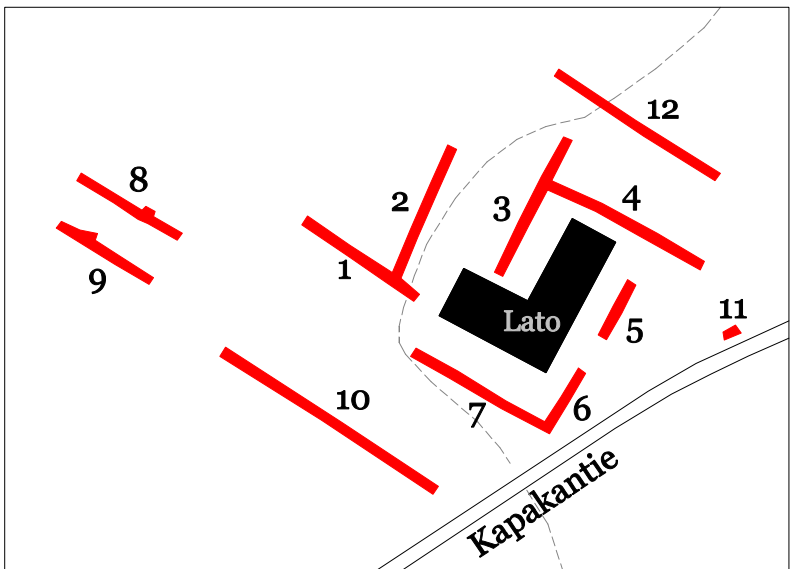
MUSEOVIRASTO
RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO

Liite III:1

Kirkkojärvi

Ojien sijainti yleiskartalla

MYRSKYLÄ Kirkkojärvi Kassila W. Perttola 2009	Koeajat 1-12 Korkeusluvut (N2000)
MITTAUSDOKUMENTOINTI O. Manninen & E. Pettäy 2009	Mk 1:200
Puht. piirt. O. Manninen 2009	MUSEOVIRASTO RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO
	Liite III:2